

II – ОБЩИ УСЛОВИЯ

ЧАСТ А: ПРАВНИ И АДМИНИСТРАТИВНИ РАЗПОРЕДБИ

ЧЛЕН 1. ОТГОВОРНОСТ

ал.1. Бенефициентът носи изключителна отговорност за изпълнението на всички правни задължения, с които е обвързан.

ал.2. НА или Комисията при никакви обстоятелства или основания не следва да носят отговорност в случай на предявен иск по договора, свързан с каквато и да е вреда, причинена в периода на изпълнение на дейността. Следователно НА или Комисията не следва да приемат никакво заявление за обезщетение или възстановяване на разход, съпровождащо такъв иск.

ал.3. С изключение на форсмажорни обстоятелства, бенефициентът е длъжен да компенсира всяка вреда, претърпяна от НА или Комисията, в резултат на изпълнението или неправилното изпълнение на дейността.

ал.4. Бенефициентът носи отговорност спрямо трети страни, включително за всякакви вреди, претърпени от тях при реализирането на дейността.

ЧЛЕН 2. КОНФЛИКТ НА ИНТЕРЕСИ

ал.1. Бенефициентът се задължава да предприеме всички необходими мерки, за да предотврати всякакъв риск от конфликт на интереси, който може да повлияе на безпристрастното и обективно изпълнение на договора. Такъв конфликт на интереси може да възникне като резултат на икономически интерес, политическа или национална принадлежност, семейни или емоционални причини или някакъв друг споделен интерес.

ал.2. Всяка ситуация, съставляваща или можеща да доведе до конфликт на интереси по време на изпълнението на договора, следва да се доведе до знанието на НА незабавно в писмен вид. Бенефициентът се задължава да предприеме необходимите мерки, за да възстанови първоначалното положение при сключване на договора. НА си запазва правото да провери, че взетите мерки са уместни и може да изиска от бенефициента да вземе допълнителни мерки, ако е необходимо, в рамките на определено време.

ЧЛЕН 3. СОБСТВЕНОСТ/ПРАВО НА ПОЛЗВАНЕ НА РЕЗУЛТАТИТЕ

ал.1. Освен ако не е договорено друго, собствеността върху резултатите от дейността, включително върху правата на индустриална и интелектуална собственост и върху докладите и другите документи, свързани с нея, се предоставя на бенефициента.

ал.2. При спазване изискванията на ал. 1, бенефициентът прехвърля на НА и Комисията правото на свободно ползване на резултатите от дейността, при условие, че не се злоупотребява със задълженията за конфиденциалност или не се нарушават съществуващите права на индустриална и интелектуална собственост.

ЧЛЕН 4. КОНФИДЕНЦИАЛНОСТ

НА и бенефициентът се задължават да пазят конфиденциалността на всеки документ, информация или друг материал, пряко свързан с предмета на договора, който е съответно класифициран като конфиденциален, ако разкриването му може да доведе до вреда за другата страна. Страните следва да останат обвързани с това задължение и след крайната дата на дейността.

ЧЛЕН 5. ПУБЛИЧНОСТ

ал.1. Освен ако НА не поиска друго, всяка комуникация или публикация от страна на бенефициента за дейността, включително на конференция или семинар, следва да показва, че дейността е получила финансиране от Европейския съюз.

ал.2. Всяка комуникация или публикация от страна на бенефициента, във всякаква форма и носител, трябва да показва, че отговорността е единствено на автора и че НА не носи отговорност за каквото и да е използване на съдържащата се информация, което може да бъде направено.

ал.3. Бенефициентът упълномощава НА и Комисията да публикуват следната информация във всякаква форма и носител, включително и в Интернет:

- името и адреса на бенефициента;
- предмета и целта на финансовата подкрепа;
- предоставената сума под формата на финансова подкрепа и съотношението на общата стойност на дейността, покрита от финансирането.

ал.4. При аргументирано и съответно потвърдено искане от страна на бенефициента, НА може да се съгласи да се въздържа от такава публичност, ако разкриването на информацията, указана по-горе, ще подложи на риск и ще застраши сигурността на бенефициента или ще навреди на неговите търговски интереси.

ЧЛЕН 6. ОЦЕНКА

Когато НА, Комисията или друг външен орган, упълномощен от тях, провежда междинна или крайна оценка на влиянието на дейността, измерено спрямо целите на Програмата на Европейския съюз, бенефициентът се задължава

да предостави на НА, Комисията и/или лица, упълномощени от нея, всички такива документи или информация, които ще позволят оценката да бъде успешно завършена и да им даде правата на достъп, определени в Член 19.

ЧЛЕН 7. ПРЕУСТАНОВЯВАНЕ

ал.1. Бенефициентът може да отложи осъществяването на дейността, ако изключителни обстоятелства я направят невъзможна или изключително трудна, особено в случай на форсмажорни обстоятелства. Той информира НА незабавно, като излага всички необходими причини и подробности, както и посочва предвидима дата на възобновяване на дейността.

ал.2. Ако НА не прекрати договора съгласно разпоредбите на Член 11, ал. 2 от Общите условия, бенефициентът подновява изпълнението му веднага щом обстоятелствата позволят това и информира съответно НА. Срокът на дейността се удължава с период, равен на продължителността на прекратяването. В съответствие с Член 13 от Общите условия се сключва анекс към договора /допълнителен договор в писмена форма/, който удължава срока на дейността и прави поправки, които може да се наложат с оглед на това дейността да се адаптира към новите условия на осъществяване.

ЧЛЕН 8. ФОРСМАЖОРНИ ОБСТОЯТЕЛСТВА

ал.1. Форсмажорни обстоятелства са всяка непредвидима извънредна ситуация или събитие извън контрола на страните, която пречи на някоя от тях да изпълни свое задължение по този договор и която не може да бъде приета за грешка или небрежност от тяхна страна, като доказва непреодолимост на тези обстоятелства въпреки положеното подобаващо усърдие. Недостатъци в оборудването или материалите или забавяне на осигуряването им /освен ако това не се дължи на форсмажорни обстоятелства/, трудови спорове, стачки или финансови трудности не могат да бъдат посочени за такива обстоятелства от неизправната страна.

ал.2. Страната, която е изправена пред форсмажорни обстоятелства, информира другата страна незабавно чрез препоръчано писмо с обратна разписка, посочвайки характера, вероятната продължителност и предвидимите ефекти.

ал.3. Някоя от страните не следва да се счита за неизправна спрямо своите задължения по договора, ако и е попречено да ги изпълни от форсмажорни обстоятелства. Страните трябва да положат всички усилия да доведат до минимум вредите, причинени от такива обстоятелства.

ал.4. Дейността може да бъде прекратена в съответствие с изискванията на предходния член от договора.

ЧЛЕН 9. СКЛЮЧВАНЕ НА ДОГОВОРИ

ал.1. Ако бенефициентът трябва да сключва договори с цел провеждане на дейността и те формират разходите по дейността като приемливи преки разходи в проектобюджета, той следва да търси конкурентни оферти от потенциални договарящи страни и да сключи договор по офертата, предлагаща най-добрата цена, като в това си действие той трябва да спазва принципите на прозрачност и равнопоставеност на потенциалните договарящи страни и да се стреми да предотвратява всякакви конфликти на интереси.

ал.2. Договорите, посочени в ал. 1, могат да бъдат сключвани само в следните случаи:

1. да покриват провеждането само на ограничена част от дейността;
2. прибягването до сключване на договори следва да бъде оправдано, като се има пред вид характера на дейността и какво е необходимо за нейното осъществяване;
3. съответните задачи да бъдат заложи в Анекс I и съответните приблизителни разходи трябва да бъдат изложени подробно в бюджета в Анекс I;
4. сключване на договори, докато се реализира дейността, ако не е предвидено от бенефициента във формуляра за кандидатстване, следва да бъде разрешено в писмена форма от НА;
5. бенефициентът носи цялата отговорност за провеждане на дейността и за изпълнение на условията на договора, като той се задължава да направи необходимите уговорки, така че да осигури по силата на договора насрещната страна да се откаже от всичките си права в полза на НА;
6. бенефициентът се задължава да осигури условията, приложими за него в Членове 1, 2, 3, 4, 5, 6, 10 и 19 от Общите условия на договора, да са също така приложими и за насрещната страна.

ЧЛЕН 10. ПРЕХВЪРЛЯНЕ

ал.1. Претенции срещу НА не могат да бъдат прехвърляни.

ал.2. В изключителни случаи, където ситуацията позволява, НА може да разреши прехвърляне на права на трета страна по договора и плащанията, произтичащи от него, след като се подаде писмено заявление от страна на бенефициента, в което се изтъкват причините за прехвърлянето. Ако НА разреши това, е необходимо споразумението за прехвърляне да бъде изготвено в писмена форма преди предложеното прехвърляне да се осъществи. Когато не се предостави разрешение или в случай, в който не може да се спазят условията на споразумението, прехвърлянето не може да влезе в сила и няма да има действие спрямо НА.

ал.3. При никакви обстоятелства това прехвърляне няма да освободи бенефициента от задълженията му към НА.

ЧЛЕН 11. ПРЕКРАТЯВАНЕ НА ДОГОВОРА

ал.1. Прекратяване от страна на бенефициента

В съответните оправдани случаи, бенефициентът може да оттегли формуляра си за кандидатстване и за получаване на финансова подкрепа, като може да прекрати договора по всяко време, предоставяйки писмено предизвестие в срок от 60 дни от подаването на формуляра, посочвайки причините, без да му бъде необходимо да изплати някакво обезщетение за това. Ако не са посочени никакви причини или ако НА не приеме причините, се счита, че бенефициентът е прекратил този договор неправомерно с произтичащите от това последици, посочени в ал. 4, т. 3 на този член.

ал.2. Прекратяване от НА

НА може да реши да прекрати договора, без да дължи обезщетение, при следните обстоятелства:

1. в случай на промяна в правното, финансовото, техническото, организационното или друго положение на бенефициента, което е в състояние да засегне значително изпълнението на договора или да постави под въпрос решението за предоставяне на финансова подкрепа;
2. ако бенефициентът не изпълни задълженията си съгласно условията на договора, включително и неговите анекси;
3. в случай на форсмажорни обстоятелства, посочени в Член 8 от Общите условия, или ако дейността е прекратена в резултат на извънредни обстоятелства, посочени в Член 7 от Общите условия;
4. ако бенефициентът е обявен в несъстоятелност, ако е засегнат от или е обект на някакви подобни съдебни процедури;
5. ако бенефициентът е признат за виновен за извършването на престъпление, засягащо неговото професионално поведение, със съдебно решение, имащо сила на нещо присъдено или е обвинен за извършването на тежко професионално нарушение, доказано с всякакви законови средства;
6. ако бенефициентът е виновен за предоставяне на грешна информация или внася отчети, несъвместими с тези, които следва да подава по този договор, за да реализира финансовата подкрепа по дейността;
7. ако бенефициентът преднамерено или поради небрежност е допуснал съществено нарушение при изпълнението на договора или в случай на измама, корупция или друга незаконна дейност от страна на бенефициента, която засяга финансовите интереси на Европейския съюз, като съществено нарушение е всякакво нарушение на разпоредба в договора или друг нормативен акт, произтичащо от действие или пропуск от страна на бенефициента, което причинява или може да причини загуба за бюджета на Европейския съюз.

ал.3. Процедура по прекратяването

1. Процедурата по прекратяване започва чрез изпращане писмено предизвестие с обратна разписка или подобен документ..
2. В случаите, посочени в ал. 2, т. 1, 2 и 4 бенефициентът разполага с 30 дни да предостави събраната от него информация и да вземе всички необходими мерки, за да осигури изпълнението на задълженията си по този договор. Ако НА не успее да потвърди приемането на тази информация, като изпрати от своя страна писмо в срок до 30 дни от получаването ѝ, процедурата по прекратяване продължава да тече.
3. Когато е изпратено предизвестие, прекратяването влиза в сила в края на периода на предизвестие, което започва да тече от датата, на която предизвестие, с което НА е взела решението да прекрати договора, е получено.
4. Ако не е изпратено предизвестие в случаите, посочени в ал. 2, т. 3, 5, 6 и 7, прекратяването влиза в сила на деня след датата, на която предизвестие, с което НА е взела решението да прекрати договора, е получено.

ал.4. Последици от прекратяването

1. В случай на прекратяване, плащанията от НА се ограничават до приемливите разходи, действително направени от бенефициента до датата, на която прекратяването влиза в сила, в съответствие с Член 17 от Общите условия. Разходи, свързани с текущи ангажменти, които не са платими след прекратяването, не се взимат предвид. Бенефициентът разполага с 60 дни от датата, на която прекратяването влиза в сила, така както е предизвестен от НА, да подаде заявление за окончателно плащане в съответствие с Член 15, ал. 4 от Общите условия. Ако не е получено заявлението за окончателно плащане в рамките на този срок, НА няма право да възстанови разходите, направени от бенефициента до датата на прекратяване и той ще трябва да възстанови всяка сума, ако нейното използване не е доказано от съдържателните и финансовите отчети, одобрени от НА.
2. По изключение, в края на периода на предизвестие, посочен в ал. 3, където НА прекратява договора на основание, че бенефициентът не е успял да представи съдържателен и финансов отчет до крайния срок, определен в Член 5 от Специалните условия, и бенефициентът все още не е изпълнил това задължение в рамките на 2 месеца след напомнянето в писмена форма, изпратено от НА с препоръчано писмо с обратна разписка, НА няма право да възстанови разходите, направени от бенефициента до датата, на която дейността приключва и той следва да върне всяка сума, ако нейното използване не е доказано в съдържателните и финансовите отчети, одобрени от НА.
3. По изключение, в случай на неправилно прекратяване от страна на бенефициента или прекратяване от страна на НА на основание, посочено в точки 5, 6 и 7 на ал. 2, НА може да изиска частично или пълно възстановяване на сумите, платени вече по договора на базата на съдържателните и финансови отчети, одобрени от НА, в съотношение с тежестта на допуснатите пропуски и след разрешаване на бенефициента да представи своята събрана информация.

ЧЛЕН 12. ФИНАНСОВИ КОРЕКЦИИ

По силата на Финансовите Правила, приложими към общия бюджет на Европейския съюз, всеки бенефициент, осъществил тежко нарушение на неговите задължения, подлежи на финансови глоби в размер между 2% до 10% от стойността на предоставената финансова подкрепа, при спазване принципа на пропорционалност. Този размер може да бъде увеличен от 4% до 20% в случай на повторно нарушение, извършено в срок до 5 години след извършване на първото. Бенефициентът следва да бъде предизвестен в писмен вид за всяко решение на НА да приложи такива финансови корекции.

ЧЛЕН 13. ДОПЪЛНИТЕЛНИ СПОРАЗУМЕНИЯ

ал.1. Всяка изменение на договора за предоставяне на финансова подкрепа е предмет на допълнителен писмен договор. Никакво устно споразумение не може да задължи страните по този договор.

ал.2. Допълнителният договор /Анекс/ може да няма за цел и да не доведе до внасяне на промени в договора, които могат да поставят под въпрос решението за предоставяне на финансовата подкрепа или да постави кандидатите в неравностойно третиране.

ал.3. Ако заявлението за изменение на договора е направено от бенефициента, той следва да го изпрати до НА достатъчно време преди да окаже въздействие и при всички случаи един месец преди крайната дата на дейността (срок на договора), с изключение на случаите, в които се иска продължаване на срока на дейността от бенефициента и които са приети от НА.

ЧАСТ В – ФИНАНСОВИ РАЗПОРЕДБИ

ЧЛЕН 14. ПРИЕМЛИВИ РАЗХОДИ

ал.1. За да бъдат приети за приемливи разходите за дейността, те трябва да отговарят на следните общи критерии:

1. да са свързани с предмета на договора и да са описани в бюджета към него;
2. да са необходими за изпълнението на дейността по договора;
3. да са приемливи и оправдани и да са в съответствие с принципите на прозрачния финансов мениджмънт, по-специално в частност с изискванията за остойностяване на паричните средства и ефикасността на разходите;
4. да бъдат направени по време на изпълнението на дейността (в срока на договора), както е указано в Член 2, ал. 2 от Специалните условия по този договор;
5. да бъдат действително направени от бенефициента, да бъдат отразени в неговите сметки в съответствие с приложимите счетоводни принципи и да бъдат декларирани в съответствие с изискванията на приложимото данъчно и социално законодателство;
6. да бъдат разпознаваеми и доказуеми.

ал.2. Финансирането на приемливите разходи чрез финансовата подкрепа на Европейския съюз може да приеме следните форми, в зависимост от категориите разходи и в съответствие със Специалните условия на този договор:

1. възстановяване на определено съотношение действително направени приемливи разходи;
2. единни ставки - фиксирани суми на ден на човек;
3. финансиране, базирано на скалите за единични разходи – фиксирани суми.
4. Вътрешното счетоводство на бенефициента и процедурите по одит следва да позволяват пряко съгласуване на разходите и приходите, декларирани за дейността, със съответните финансови отчети и придружаващи документи.

ал.3. Приемливите преки разходи за дейността са онези разходи, които при зачитане на условията за приемливост, заложи в Член 14, ал. 1, се идентифицират като специфични разходи, директно свързани с изпълнението на дейността и които следователно могат да бъдат осчетоводени директно към нея. В частност следните преки разходи са приемливи, при условие, че отговарят на горепосочените критерии:

1. разходи за персонала, на който е възложена дейността, състоящ се от хонорарите плюс социалните осигуровки и други законни разходи, включени във възнаграждението, при положение, че това няма да превиши средния размер, съответстващ на обичайната политика по възнаграждения на бенефициента;
2. пътните и дневните пари на персонала, участващ в дейността, при условие че отговарят на обичайната практика на бенефициента за пътни разходи или не надвишават скалите, одобрявани годишно от Комисията;
3. покупателната цена на оборудване /ново или втора ръка/, при условие че е отписано от сметките, в съответствие с данъчните и счетоводни правила, приложими за бенефициента и общоприети за артикули от същия вид. Само дела на амортизацията на оборудването, съответен на продължителността на дейността и на размера на действителното му използване за целите на дейността, може да се вземе предвид от НА, с изключение на това, когато характера и/или контекста на неговото използване оправдава различно третиране от НА;
4. разходите за консумативи и снабдяване, при условие че са разпознаваеми и се отнасят към дейността;
5. разходи, наложени от други договори, сключени от бенефициента за целите на провеждане на дейността, при положение че отговарят на условията, залегнали в Член 9 от Общите условия;

6. разходи, произтичащи директно от наложените от договора изисквания /разпространяване на информация, специфична оценка на дейността, одити, преводи, размножаване и др./, включително разходите за всякакви финансови услуги /по-специално за финансови гаранции/;

ал.4. Приемливите непреки разходи за дейността са онези разходи, които при съответно зачитане на условията на приемливост, описани в Член 14, ал. 1 и ал. 2, не се идентифицират като специфични разходи, директно свързани с изпълнението на дейността и могат директно да бъдат осчетоводени към нея, но които въпреки това са извършени във връзка с приемливите преки разходи за дейността.

1. Те могат да не включват никакви приемливи преки разходи.

2. Непреките разходи за дейността, приемливи за финансирането на Европейския съюз, са или действително направените разходи, при условие че това може да бъде идентифицирано и доказано от счетоводната система на бенефициента, или единната ставка, определена на максимум 7% от общата сума приемливи преки разходи, в съответствие с Член 3, ал. 3 от Специалните условия. В този случай съответните разходи няма нужда да бъдат доказвани чрез счетоводни документи.

ал.5. Следните разходи не се считат за приемливи:

- възвръщаемост от инвестиция;
- дълг и такси по обслужването му;
- провизии за загуби или потенциални бъдещи задължения;
- дължима лихва;
- несигурни дългове;
- загуби от валутния курс;
- ДДС, освен ако бенефициента покаже, че не е в състояние да го възстанови;
- разходи, декларирани от бенефициента и покрити от друга дейност или работна програма, по която е получена финансова подкрепа от Европейския съюз;
- прекомерни разходи или разходи поради небрежност.

ал.6. Вноски в натура не съставляват приемливи разходи. Въпреки това, НА може да приеме, в съответно доказани изключителни случаи, че съфинансирането на дейността, указано в Член 3 от Специалните условия, трябва да се направи цялостно или частично от вноски в натура. В този случай стойността, калкулирана за такива вноски не трябва да превишава:

- действително поетите и съответно доказани чрез счетоводни документи разходи на трети страни, които правят тези вноски към бенефициента безплатно, но поемат съответните разходи;
- разходите, общоприети за вида упомената вноска, когато никакви разходи не се поемат.
- вноски, включващи сгради, не се покриват от тази възможност.
- В случай на съфинансиране в натура, на вноските се дава финансова стойност и същата сума се включва в разходите на дейността като неприемливи разходи и в приходите от дейността като съфинансиране в натура. Бенефициентът гарантира, че поема тези вноски, както е разрешено в договора.

ал.7. При дерогиране на изискванията на ал. 4, непреките разходи няма да бъдат приемливи съгласно финансовата подкрепа, отпусната на бенефициента, който в същото време получава оперативна финансова помощ от НА през въпросния период.

ЧЛЕН 15. ЗАЯВЛЕНИЯ ЗА ПЛАЩАНЕ

ал.1. Плащанията се правят в съответствие с Член 4 от Специалните условия.

1. Авансово финансиране - авансовото финансиране е планирано да предостави на бенефициента финансова подкрепа за стартиране. Ако в Член 4 от Специалните условия за авансовото финансиране, се изисква от бенефициента да представи финансова гаранция от банка или от одобрена финансова институция, установена в една от държавите-членки на Европейския съюз, то той трябва да я представи преди получаване на авансовото плащане. Ако бенефициентът е установен в държава, която не е членка, НА може да приеме такава гаранция от банка или финансова организация в тази страна, ако смята, че има същия статут и предлага същите гаранции, както институциите на страните-членки. В случай на представена банкова гаранция, гарантът следва да заеме положението на първи гарант по договора и не трябва да изисква от НА да търси парично обезщетение от принципния длъжник /бенефициента/.

2. Следващи авансови плащания - когато авансовото финансиране е разделено на няколко вноски, бенефициентът може да изиска следващо авансово плащане веднага, след като е използвал процента от предишното плащане, определено в Член 4 от Специалните условия за по-нататъшно авансово финансиране. Заявлението трябва да бъде придружено от следните документи:

- подробен отчет на направените действително приемливи разходи;
- в съответствие с изискванията на Член 4 от Специалните условия – финансова гаранция в съответствие с т. 1 на ал. 1 на този член;
- в съответствие с изискванията на Член 4 от Специалните условия – удостоверение за финансовите отчети на дейността и основните счетоводни документи, представени от компетентен и независим държавен служител;
- всякакви други документи, които могат да бъдат изискани в подкрепа на заявлението на бенефициента за по-нататъшно авансово финансиране.

Документите, придружаващи заявлението за плащане, трябва да бъдат съставени в съответствие със изискуемите условия по Член 5 от Специалните условия и анексите. Бенефициентът удостоверява, че информацията в неговото

заявление за плащане е пълна, точна и честна, и в частност – че направените разходи могат да се считат като приемливи по смисъла на договора и че неговото заявление за плащане е потвърдена от документация, която може да бъде проверена.

ал.2. Междинни плащания са неприложими

ал.3. Плащане на остатъка /Балансово плащане/ - плащането на остатъка /балансово плащане/, което не може да бъде повторено, се прави след края на дейността на базата на действително изпълнение и действително направени разходи от бенефициента при провеждане на дейността. То може да приеме формата на нареждане за възстановяване, където общата сума на по-ранното плащане е по-голяма от сумата на окончателната финансова подкрепа, определена съгласно Член 17 от Общите условия.

ал.4. До съответния краен срок, указан в Член 5 от Специалните условия, бенефициентът следва да внесе заявление за плащане на остатъка, придружена от следните документи:

- окончателен доклад /съдържателен отчет/ за изпълнението на дейността;
- окончателен подробен финансов отчет на действително направените приемливи разходи, следващ структурата на бюджета, който оправдава изисканото финансиране, изразен като процент от действително направените приемливите разходи и описан съгласно приложение IV към Специалните условия на договора;
- количествена и качествена информация, необходима да определи и оправдае изисканото финансиране под формата на единни ставки /финансови вноски/ или използване на скали за единица разходи на базата на действителното изпълнение на дейността, ако е приложима съгласно Член 3, ал. 3 от Специалните условия;
- пълен отчет на действителните приходи и разходи на дейността;
- в съответствие с изискванията на Член 4 от Специалните условия, удостоверение за окончателните финансови отчети и основните счетоводни документи на дейността, представени от одобрен одитор или при обществени органи – от компетентен и независим държавен служител; целта на одита е да удостовери, че финансовите документи, внесени в НА от бенефициента, са съобразени с финансовите условия на договора, че декларираните разходи са действителни, точни и приемливи, и че всички приходи са декларирани.

ал.5. Документите, придружаващи заявлението за плащане, трябва да бъдат съставени в съответствие с условията на Член 5 от Специалните условия и анексите. Бенефициентът удостоверява, че информацията в неговото заявление за плащане е пълна, точна и коректна, и в частност, че направените разходи могат да се считат като приемливи по смисъла на договора и че неговото заявление за плащане е потвърдена от документация, която може да бъде проверена.

ал.6. При получаване на тези документи, НА следва да разполага с период, определен в Член 4 от Специалните условия, за да:

- одобри окончателния доклад за изпълнение на дейността /съдържателния отчет/;
- изиска от бенефициента придружаващи документи или някаква допълнителна информация, която се счита за необходима при одобряването на доклада /отчета/;
- отхвърли доклада /отчета/ и изиска представяне на нов доклад /отчет/.

ал.7. Ако НА не даде писмен отговор в определения по-горе период за преглеждане, докладът /отчетът/ се счита за одобрен. Одобряването на доклада /отчета/, придружаващ заявлението за плащане, не означава признаване на тяхната редовност или автентичност, цялостността и точността на декларациите и информацията, която те съдържат.

ал.8. За искания за допълнителна информация или нов доклад /отчет/ бенефициентът следва да се уведоми в писмена форма. Той трябва да разполага с периода, установен в Член 4 от Специалните условия, да представи изисканата информация или новите документи. Ако се изисква допълнителна информация, времето за преглеждане се удължава с времето, което ще отнеме получаването на тази информация. Когато се отхвърли доклад /отчет/ и се изиска нов доклад /отчет/, се прилага процедурата по одобряване, описана в този Член. В случай на повторно отхвърляне, НА си запазва правото да прекрати договора в съответствие с изискванията на Член 11, ал. 2, т. 2 от Общите условия.

ЧЛЕН 16. ОБЩИ УСЛОВИЯ ЗА ПЛАЩАНИЯТА

ал.1. Плащанията се правят от НА в евро. Плащанията от страна на НА се считат за извършени на датата, на която те са наредени от нейната сметка към сметката на бенефициента /дебитиран в нейната сметка/.

ал.2. НА може да прекрати периода на плащане, установен в Член 4 от Специалните условия, по всяко време, като уведоми бенефициента, че заявлението му за плащане не може да бъде изпълнено, или защото не е съобразено с условията на договора, или защото съответните придружаващи документи не са представени или ако възникне съмнение, че някои от разходите във финансовия отчет не са приемливи и са проведени допълнителни проверки. НА може също да прекрати плащането си по всяко време, ако се оказва или се предполага, че бенефициентът е нарушил условията на договора, в частност в резултат на одити и проверки, разрешени по Член 19 от Общите условия. НА информира бенефициента за всякакво такова прекратяване с препоръчано писмо с обратна разписка. Прекратяването влиза в сила на датата, на която предизвестие е изпратено от НА. Останалият срок за плащане започва отново да тече от датата, на която е изготвено заявлението за плащане и е изпратено препоръчано писмо, когато изисканите допълнителни документи са получени или в края на периода на прекратяване, както е известен от НА.

ал.3. Поради изтичане на периода на плащане, определен в Член 4 от Специалните условия и при спазване изискванията на Член 16, ал. 2 от Общите условия, бенефициентът може в рамките на два месеца след датата на получаване на закъсняло плащане, да изиска плащане на законната лихва върху него (според ЗЗД). Лихвата за забава покрива периода от окончателната дата за плащане до датата за плащане, както е определена в Член 16, ал.1. Лихвата

не трябва да се разглежда като приход за целите на приключване с окончателната финансова подкрепа по смисъла на Член 17, ал. 4 от Общите условия. Прекратяването на плащането от НА не може да се счита за забава.

ал.4. На бенефициента следва да се предоставят 30 календарни дни от датата на получаване на уведомление от НА за окончателната сума на финансовата подкрепа, определящ сумата за балансово изплащане или нареждането за възстановяване съгласно Член 17 от Общите условия или ако това не се осъществи, от датата, на която балансовото плащане е получено, да изиска информация в писмена форма за определянето на окончателната сума по финансовата подкрепа, като се даде обяснение за всякакво несъгласие. След този срок такива заявления вече не се взимат под внимание. НА се задължава да отговори в писмена форма в рамките на 30 календарни дни след датата, на която е получено заявлението за информация, като представи аргументи в отговора си. Тази процедура не накърнява правото на бенефициента да обжалва решението на НА съгласно Член 8 от специалните условия. По силата на националното законодателство в тази област, такива жалби трябва да бъдат подавани след предизвестие за решението относно кандидата, или ако това не стане, след датата, на която кандидата научава за решението.

ЧЛЕН 17. ОПРЕДЕЛЯНЕ НА ОКОНЧАТЕЛНАТА ФИНАНСОВА ПОДКРЕПА

ал.1. При зачитане на информацията, получена впоследствие съгласно Член 19 от общите условия, НА следва да одобри сумата на окончателното плащане, което да бъде направено на бенефициента, на базата на документите, посочени в Член 15, ал. 3, които тя е одобрила.

ал.2. Общата сума, платима на бенефициента от НА, не може при никакви обстоятелства да превишава максималната сума на предоставената финансова подкрепа, установена в Член 3 от Специалните условия, дори ако общите действителни приемливи разходи надвишават общите приблизителните приемливи разходи, определени в Член 3 от Специалните условия.

ал.3. За приемливите разходи, финансирани на базата на даден процент, ако действителните приемливи разходи при завършване на дейността са по-ниски от приблизителните общи приемливи разходи, финансовата помощ на НА трябва да бъде ограничена до сумата, получена чрез прилагане на процента на финансова подкрепа от Европейския съюз, определен в Анекс III, към действителните приемливи разходи, одобрени от НА. За приемливи разходи на базата на фиксирани суми, финансовата помощ на НА се определя чрез прилагане на съответните формули, като се взема предвид действителното изпълнение на дейността. Финансовата помощ на НА за приемливите разходи, финансирани от плащания по фиксирани суми, е ограничена при всички случаи до общия таван, установен в Анекс III. Ако специфичните условия или основания за даване на тази финансова помощ, както е залегнало в Специалните условия на договора, не са изпълнени или са само частично изпълнени при завършване на дейността, НА оттегля или намалява помощта си в съответствие с действителната степен на изпълнение на условията или изискванията.

ал.4. В резултат на това бенефициентът се съгласява, че финансовата подкрепа е ограничена до сумата, необходима да се балансира приходите и разходите на дейността и че не може при никакви обстоятелства да се стигне до извличане на печалба за него. Печалба означава всеки излишък на общите действителни приходи, свързани с дейността, над общите действителни разходи за дейността. Действителните приходи, които следва да бъдат взети под внимание, са онези приходи, които са установени, създадени или потвърдени на датата, на която заявлението за плащане на остатъка /балансирано плащане/ е съставено от бенефициента за получаване на друга финансова подкрепа, различна от тази на Европейския съюз, към която се добавя сумата на финансовата подкрепа по този договор, определена чрез спазване на принципите, залегнали в ал. 2 и 3 на този Член. За целите на този Член само действителните разходи, спадващи към категориите, изложени в бюджета по Член 3, ал. 1 от Специалните условия и съдържани се в Анекс I, се взимат предвид, като неприемливите разходи винаги се покриват от средства извън Европейския съюз. Всеки излишък, определен по този начин, води до съответното намаляване на сумата на предоставената финансова подкрепа.

ал.5. При спазване изискванията за прекратяване на договора съгласно Член 11 от Общите условия, или на правото на НА да внесе финансови корекции, посочени в Член 12 от Общите условия, ако дейността не е осъществена или е изпълнена лошо, частично или извън сроковете, НА може да намали първоначално предвидената финансова подкрепа в съответствие с действителното осъществяване на дейността при условията, формулирани в този договор.

ал.6. На базата на сумата на окончателното плащане, определена по този начин, и на общата стойност на направените вече плащания съгласно условията на договора, НА определя сумата за плащане на остатъка /балансирано плащане/ като сума, дължима все още на бенефициента. Когато общата сума на направените вече плащания надвишава сумата на последната предоставена финансова подкрепа, НА следва да поиска възстановяване на излишъка.

ал.7. Ако дейността е проект с няколко последователни дейности, този Член се отнася за всяка една от последователните дейности.

ЧЛЕН 18. ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ

ал.1. Ако някаква сума е неправилно изплатена на бенефициента по надлежния ред или ако възстановяването е оправдано съгласно условията на договора, бенефициентът се задължава да възстанови на НА въпросната сума при каквито и да е условия и до каквато дата тя определи.

ал.2. Ако бенефициентът не успее да изплати сумата по предходната алинея до датата, определена от НА, върху дължимата сума се начислява лихва в размер, посочен в Член 16, ал. 3 (законна лихва според ЗЗД). Лихвата за забава покрива периода между датата, определена за плащане и датата, на която НА получава пълното плащане на

дължимата сума включително. Всяко частично плащане трябва първо да бъде вписано към таксите и лихвата за забава и след това към главницата.

ал.3. Ако плащанията не са направени до определената дата, дължимите суми на НА могат да бъдат възстановени чрез компенсирането им с други суми, дължими на бенефициента, след съответното му информиране с препоръчано писмо с обратна разписка или чрез информиране на финансовия гарант в съответствие с изискванията на Член 15, ал. 1 от Общите условия. В изключителни случаи, доказани от необходимостта да се защитят финансовите интереси на Европейския съюз, НА може да направи възстановяване чрез компенсиране преди дължимата дата на плащането. Предварителното съгласие на бенефициента в тези случаи не се изисква.

ал.4. Банковите такси по повод на възстановяването на дължимите на суми НА, се поемат единствено от бенефициента.

ал.5. Бенефициентът приема, че съгласно националното законодателство НА може да вземе решение за възстановяване, като определи сумата, която следва да се възстанови.

ЧЛЕН 19. ПРОВЕРКИ И ОДИТИ

ал.1. Бенефициентът се задължава да осигури всякаква подробна информация, изискана от НА, Комисията или всякакъв друг външен орган, упълномощен от НА или от Комисията, за да проверят, че дейността и условията на договора се правилно изпълнени.

ал.2. Бенефициентът следва да съхранява и да предоставя на НА и Комисията всички оригинални документи, свързани с договора, по-специално счетоводни и данъчни документи, или в изключителни и съответно оправдани случаи, заверени копия на оригинални документи, свързани с договора, на всякакъв подходящ носител, който осигурява тяхната цялостност в съответствие с приложимото национално законодателство, за период от пет години от датата на плащане на остатъка /балансово плащане/, посочено в Член 4 от Специалните условия.

ал.3. Бенефициентът приема, че НА, националният орган, контролиращ НА или Комисията, могат да направят одит на използваната финансова подкрепа, който да бъде проведен директно или от техния собствен персонал или от някой друг външен орган, упълномощен изрично да го направи от НА. Такива одити могат да бъдат провеждани през периода на изпълнение на договора, докато остатъка бъде платен /балансовото плащане бъде изплатено/, и за период от пет години от датата на плащане на остатъка /на балансовото плащане/. Където е уместно, констатациите на одита могат да доведат до вземане на решения за възстановяване на отпуснатите суми от страна на НА.

ал.4. Бенефициентът се задължава да разреши на персонала на НА и Комисията и на външен персонал, упълномощен от тях, правото на достъп до сайтове и помещения, където се провежда дейността, и до цялата информация, включително информация в електронен формат, необходима за да се проведат такива одити.

ал.5. По силата на Регламент (Euratom, EC) No 2185/96 на Съвета и Регламент (EC) No 1073/1999 на Европейския парламент и на Съвета, Европейската служба за борба с измамиме (OLAF) също може да проведе внезапни проверки и ревизии съобразно процедурите, установени от законодателството на Европейския съюз за защита на финансовите интереси на Европейския съюз от измами и други нередности. Където е уместно, заключенията от ревизиите могат да доведат до вземане на решения на НА за възстановяване на отпуснатите суми.

ал.6. Европейският съд на одиторите има същите права, както НА и Комисията, особено правото на достъп що се отнася до проверки и одити.

ЧЛЕН 20. ДРУГИ УСЛОВИЯ

Ал. 1. Страните по настоящия договор ще решават споровете, възникнали относно изпълнението му по взаимно съгласие, а ако това е невъзможно, по реда на гражданското законодателство на република България.

ал. 2. Възникналите спорове ще се разглеждат от компетентния съд, в гр. София.

ал. 3. За неуредени въпроси по този договор ще се прилагат разпоредбите на българското законодателство.

ЧЛЕН 21. АДРЕС ЗА КОРЕСПОНДЕНЦИЯ

ал. 1. Адресът, на който бенефициентът получават цялата си кореспонденция с НА, е адресът му по актуално състояние. В случай на непотърсени от бенефициента писма на този адрес, същите се считат за връчени от датата на пощенското клеймо върху плика.

Ал. 2. В случай на промяна на адреса, бенефициентът е длъжен в едномесечен срок от промяната да представи на НА удостоверение за актуално състояние с отразените промени в него. При неизпълнение на това свое задължение, писмата се считат за връчени по последния известен на НА адрес по актуално състояние на бенефициента.

За бенефициента:

.....

За НА:

.....